

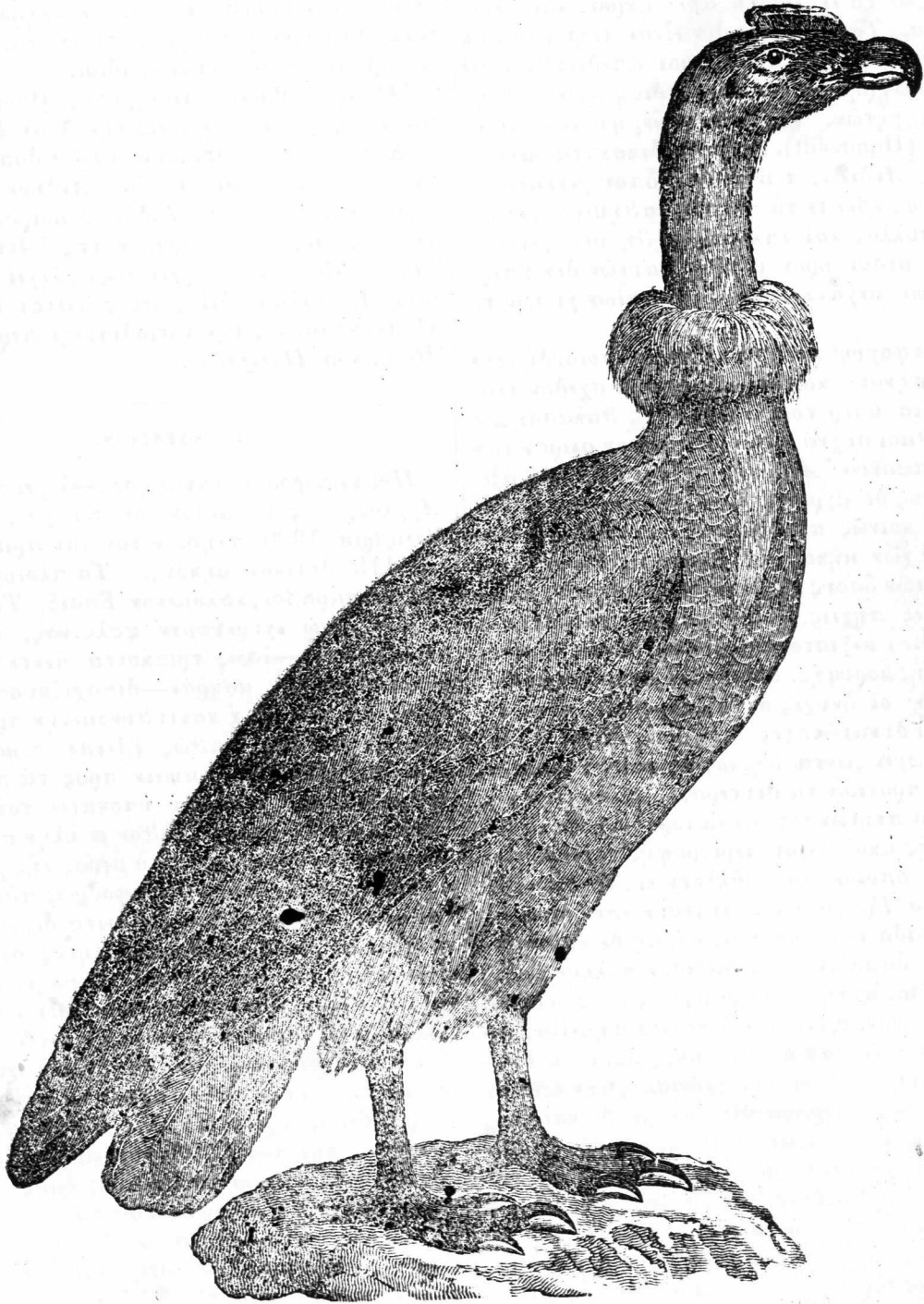
ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 1837.]

[ΑΡΙΘ. 9.]

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

Ο ΓΡΥΦΟΥΣ.

Ο ΓΡΥΦΟΥΣ (Vultur Gryphus), κοινότερον λεγόμενος Κόνδωρ (Condor), γεννᾶται εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν. Περὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἱστοροῦντο ποτὲ πάμπολλα τεράστια, ὡς, παραδείγματος χάριν, ὅτι σιγῶναι ἔλαφον εἰς τοὺς ὄνυχάς τε, ὅτι ἀρπάζει δεκαετῆ τέκνα, ὅτι αἱ πτέρυγες αὐτοῦ ἔχουν ὀκτώ πηχῶν μήκος ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ταῦτα ὁμῶς δὲν εἶναι πλὴν ἀτοπία καὶ ὑπερβολαί, ὡς πρὸ μικροῦ ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις ἃ ἐρέυνας διαφόρων ἐπιστήμων περιηγητῶν. Εἰς ἐκ τούτων, φυσικὸς περιβόητος, (Humboldt), ἐπέρασε δεκαεπτὰ μῆνας ἐπὶ τῶν Ἄνδεων, τῶν ὄρεων ὅπου γεννᾶται ὁ Γρυφοῦς, ἔβλεπε τὸ πτηνὸν καθ' ἡμέραν, ἐτοίμασε πολλὰ, καὶ ἐπληροφόρηθη ὅτι γενικῶς τὸ κατὰ μέσον ὄρον μεγέθος αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνει τῶν μεγαλύτερων Εὐρωπαϊῶν γυπῶν τὸ μέγεθος.

Ὁ Γρυφοῦς πετᾷ ὑψηλότερα ὁποιοῦνδήποτε ἄλλου πτηνοῦ· κάποτε εὐρίσκεται σχεδὸν τέσσαρα μίλια ὑπὲρ τὸ ἐπίπεδον τῆς θαλάσσης, ἃ πολυάριθμοι συχνάζουν τὴν ἄπειρον σιρὰν τῶν χιονοσκεπέσσων Ἄνδεων. Εἶναι δὲ πλεονάζουσι δι' ἀγριότητα καὶ δυνάμιν παρὰ διὰ μέγεθος· κοινῶς αἱ πτέρυγες αὐτοῦ ἔχουν τεσσάρων πηχῶν μήκος ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον· ἐνός μόνου ἐκ τῶν ὄσους Εὐρωπαῖοι ἐμέτρησαν, ὑπερβαίνειν εἰς πῆχεις. Τὸ ράμφος τοῦ πτηνοῦ τούτου εἶναι μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον, ὁμαλὸν μὲν ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἀλλὰ πολὺ ἀγκιστρωτὸν εἰς τὴν μύτην· οἱ ὄνυχες αὐτοῦ, προσέτι, εἶναι μέγιστοι καὶ δυνατώτατοι· διαφόρως δὲ ἀπ' ἄλλης γύπας τρώγει ζῶντα θηρία, ὡς καὶ θνησιμαῖα, μολονότι προτιμᾷ τὰ δεύτερα. Ἰδεῖν τινὰ τῆς ἰσχύος τῶν πτηνῶν τούτων ἐμποροῦμεν νὰ λάβωμεν ἐκ τῆς ἀκολουθοῦ περιγραφῆς τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον προσβάλλουν εἰς τὸ θῆρεμά των.—Ἄνω Γρυφοῦς πίπτει κατεπάνω εἰς μίαν δορκάδα τῶν Ἄνδεων, ἀκόμη δὲ καὶ κατεπάνω εἰς δάμαλιν· τὴν διώκουν πολλὴν ὥραν, πληγόνουσαι αὐτὴν μετὰ τὸ ράμφος ἃ τοὺς ὄνυχας, ἕως τοῦ ζῶον, ἀπνοῖν καὶ καταπονημένον, ἐκβάλλει τὴν γλώσσαν αὐτοῦ, μγγαρίζον· ὁ Γρυφοῦς τότε ἀρπάζει τὴν γλώσσαν, τὴν ὁποῖαν ἐπ' ἀληθείας ὑπεραγαπᾷ· ἀφαιρῶν δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταλαιπῶρου ζῶου, τὸ ὁποῖον πίπτει καταγῆς, καὶ βραδέως ἐκπνέει. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Κούιτον, προσξενεῖται ἀπὸ τὰ φοβερὰ τοῦτο πτηνὸν μεγίστη βλάβη εἰς τὰ βοσκήματα, ἐξαιρέτως εἰς τὰ πρόβατα ἃ βόδια. Καὶ εἰς τὰς χορταρώδεις δὲ πεδιάδας τῆς Ἀντι-

σάνας, περὶ τὰς δώδεκα χιλιάδας ποδῶν ὑπὲρ τὸ ἐπίπεδον τῆς θαλάσσης, εὐρίσκονται ἀδιακόπως ταῦροι, πληρωμένοι ἐπὶ τῶν νότων ἀπὸ Γρυφοῦ γύπας. Παιδιά ὁμῶς δὲν ἀρπάζει ποτὲ τὸ πτηνὸν τοῦτο, ἂν ἃ τοῦ παρουσιάζονται συχνόταται εὐκαιρία.

Λέγεται ὅτι ὁ Γρυφοῦς δὲν κτίζει φώλεαν ἀλλ' ὅτι καταθέτει ἐπὶ τῶν γυνῶν βράχων τὰ αὐγά τε. Ἀφοῦ ἐκκολαφθῶσι, τὸ θηλυκὸν μένει μετὰ τῶν νεοσσῶν ἐν ἔτος ὀλόκληρον, διὰ τοὺς προμηθεύη τροφήν, καὶ νὰ τοὺς διδάσκῃ νὰ τὴν προμηθεύονται οἱ ἴδιοι.

Ὁ προηρημένος περιηγητὴς (Humboldt) ἰδὼν τὸν Γρυφοῦτα μόνον εἰς τὴν Νέαν Γρανάταν τὸ Κούιτον, ἃ τὴν Περού· ἀλλ' εἰδοποιήθη ὅτι ἀκολουθεῖ τὴν σιρὰν τῶν Ἄνδεων ἀπὸ τῶν ἰσημερινῶν μέχρι τῆς ἐβδόμης μοίρας βορείου πλάτους, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀντιοκουίας. Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει τώρα, λέγει ἡ Ἀμερικανὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, ὅτι φαίνεται καὶ εἰς τὸ Μεξικόν, καὶ εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν περιοχὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

ΤΟ ΝΑΤΑΓΙΟΝ.

ΠΡΩΤΗΝ φορὰν ἐνανάγησα, —λέγει πλοίαρχος Ἀγγλος, —εἰς τὸ μέσον τοῦ πελάγους, τὴν 20ην Νοεμβρίου, 1820, πλησίον τοῦ ἰσημερινοῦ, περὶ τὴν 118° δυτικοῦ μήκους. Τὸ πλοῖόν μου ἦτο φαλινοκάραβον, καλούμενον Ἐσσεξ. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐνῷ ἐγυρεύαμεν φαλαίνας, ἴδα μίαν μεγαλωτάτην — ἴσως τριάκοντα πέντε ἢ τεσσαράκοντα πῆχεις μακρὰν — διασχίζουσαν ὀριζτικῶς τὰ ὕδατα, ἃ κατευθυνομένην πρὸς ἡμᾶς. Ἠλιθίζαμεν ὅτι, καθὼς ἔβλεπε σῶμα τόσον ὀγκῶδες, ἤθελεν ἢ στρέφειν πρὸς τὰ πλάγια, ἢ βυθισθῆναι καὶ περάσειν ὑποκάτω τοῦ πλοίου. Ἄλλ' ὄχι! τὸ θηρίον, ἐλθὼν μ' ὄλην αὐτοῦ τὴν δυνάμιν, ἐκτύπησε κατὰ τὸ μέρος τῆς πρύμνης, εἰς τρόπον ὥστε δισεισθῆ οφθορῶς πᾶσα δοκὸς καὶ σάνις τοῦ καραβίου. Ἐπειτα δὲ, ὡς νὰ εἶχε τὸ βλάψει βαρεῖα ἃ ἀπροσδόκητος σύγκρουσις, ἐτίναξε τὴν τερατώδη αὐτοῦ κεφαλὴν, ἃ ἀπεμακρύνθη τόσον, ὥστε πρὸς καιρὸν ἔμεινεν ἀφαντον. Ἀλλὰ μετὰ σχεδὸν μίαν ὥραν, ἐνῷ ἐμακαρίζαμεν ἑαυτοὺς ὅτι δὲν ἐπάθαμεν χειρότερα, ἴδαμεν τὴν αὐτὴν φάλαιναν — περὶ τοῦτε ἡμεῖς ὑπερβέβαιοι, κρίνοντες ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ τὴν διεύθυνσιν κατὰ τὴν ὁποῖαν ἤρχετο — κινουμένην πάλιν πρὸς ἡμᾶς. Διαμῆς ἐγνωρίσαμεν τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, ἀλλὰ ν' ἀποφθῶμα ἐν ἡμῶν ἀδύνατον. Τὴν φορὰν ταύτην ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς κατὰ τῆς πλευρᾶς τοῦ καραβίου, καὶ τὸ διέσπασεν εἰς τρόπον